

Oponentský posudek na disertační práci

Autor: Ing. Petr Rozmahel

Název: Metodologické aspekty posuzování připravenosti kandidátských zemí pro vstup do eurozóny z pohledu teorie optimálních měnových oblastí

Hodnocená disertační práce analyzuje témata, která reagují na aktuální problémy hospodářské a měnové politiky ČR. Zvolená struktura disertační práce respektuje základní požadavky v tomto směru na ní kladené, tj. disertant postupuje od deskripce dosavadních teoretických vědeckých poznatků a shrnutí výsledků posledního empirického výzkumu v ČR i v zahraničí k vlastnímu empirickému výzkumu v oblasti synchronizace hospodářského cyklu. Svůj přístup opírá o rozsáhlý seznam prostudované domácí a zahraniční odborné literatury. Při empirické verifikaci se opírá o moderní metody statistické analýzy (např. přístup pomocí Hodrickova a Prescottova filtru). Provádí rovněž srovnání jednotlivých statistických metod a prokazuje dobrou teoretickou vybavenost v této oblasti. Ke kladům práce patří i srozumitelné a věcné vyjadřování autora. Kvantitativní rozsah disertační práce je nadprůměrný (cca 150 stran vč. příloh).

Následují některé věcné diskusní připomínky a poznámky k hodnocené disertační práci:

1) Na straně 62 by bylo možno věnovat větší pozornost komparaci klasického a růstového pojetí hospodářského cyklu z hlediska terminologie jednotlivých fází hospodářského cyklu. Do jaké míry je možno aplikovat terminologii klasického pojetí v růstovém pojetí? Jedná se mi zejména o situace, kdy

a) HDP vykazuje po dvě období růst, avšak zároveň je ještě pod trendovou přímkou,

b) HDP vykazuje po dvě období pokles, avšak zároveň je ještě nad trendovou přímkou.

2) Tento terminologický problém nachází pak svůj věcný obsah v grafu 5.1 (str. 79). Jak z pohledu hospodářského cyklu interpretovat dosažené hodnoty na základě metod FOD a filtrů od druhé poloviny roku 1999?

3) Využívání indexu průmyslové výroby při analýze hospodářského cyklu je v tranzitivní ekonomice spojeno se značným problémem, který spočívá v restrukturalizaci ekonomiky od průmyslové výroby ke službám. Dá se proto předpokládat, že tento přístup bude dávat v některých obdobích falešné signály o kontrakci ekonomiky.

4) Na str. 96 nesouhlasím s pesimismem ohledně dohánění eurozóny ze strany české ekonomiky. Z mého pohledu má ukazatel HDP v domácí měny pro tuto analýzu pouze omezenou vypovídací schopnost. Dovolím si upozornit na následující skutečnosti. Tempa růstu českého HDP měřená v eurech jsou díky dlouhodobé reálné apreciaci české koruny poměrně vysoká a především plně srovnatelná s tempy růstu Polska, Maďarska a Slovenska. Rovněž ukazatel HDD (zohledňující narozdíl od standardního výpočtu HDP i důchodové efekty vývoje zahraničních směnných relací) vykazuje velice solidní tempa růstu. Zde stojí za pozornost, že ČR jediná z uváděných zemí vykazuje výrazný pozitivní trend ve vývoji zahr. sm. relací, což signalizuje, že český konvergenční proces má kvalitativní charakter.

5) Za pozornost stojí výrazné zvýšení korelačních koeficientů s přechodem od metody FOD k HP filtru v tabulce 6.11 (str. 104). Tento výsledek je logický v případech, kdy země mají podobnou cyklickou složku při současně odlišném trendu. Z hlediska konvergenčního procesu si však kladu otázku, zda korelační koeficienty vypočítané z oscilací okolo trendu nám dávají „dokonalou“ informaci o zkoumaném problému. Dle mého názoru by tato analýza měla být automaticky doplněna i o komparativní analýzu trendových složek (tj. analýzu rychlosti reálného konvergenčního procesu). Jinými slovy řečeno, synchronizace cyklické složky není nic platná, pokud trendová složka nesignalizuje dostatečnou rychlost reálného konvergenčního procesu.

6) Z hlediska „dotaženosti“ práce je škoda, že autor v části 6.2 se omezil pouze na shrnutí dosavadních empirických poznatků a nepokusil se i o vlastní analýzu podobnosti poptávkových a nabídkových šoků. Respektuji však skutečnost, že vlastní analýza provedená v předchozí části byla poměrně rozsáhlá a autor byl limitován i celkovým rozsahem práce.

Celkově lze říci, že hodnocená disertační práce má nadprůměrný charakter a lze doporučit i publikování některých částí (tj. zejména částí opírající se o vlastní empirickou analýzu disertanta) v odborných impaktovaných časopisech.

V Praze 18. 5. 2006

Prof. Ing. Martin Mandel, CSc.

(KMTP, VŠE v Praze)